

جزوه درس :

« حسابرسی »

رشته :

مدیریت بیمه - بیمه اشخاص

استاد :

جناب آقای بختیاری

رشته تحصیلی: کارشناسی مدیریت بیمه - بیمه اشخاص

نام دانشگاه: علمی کاربردی امور مالیاتی استان قم

تهیه و تنظیم: دانشجو محمد یونس امیدی

نیمسال تحصیلی ۹۴۲

* حسابداری: برتری چیست؟ این اسناد و مدارک حسابداری به منظور ارائه اخبار و نظرات به طلبان و سایر صورت‌های مالی. (اعتباردهی به صورت‌های مالی)

* اعتبار: یعنی صورت‌های مالی باور شود.
* اعتباردهی: شامل دو مرحله جمع‌آوری شواهد و گزارشگری است.

* دلایل بدلائل حرفه حسابداری:
۱) پیچیدگی صورت‌های مالی
۲) الزامات قانونی
۳) اعتباردهی به صورت‌های مالی
۴) رشد صنایع مختلف

* انواع حسابداری از لحاظ شیوه اجرای کار:

- ۱- حسابداری الزامی (قانونی): طبق قانون و از حیطه الزامات قانونی باید انجام شود. (شکل‌های گوناگون)
- ۲- حسابداری اختیاری: الزامی در حسابداری این نوع شکلها (خصوصی) وجود ندارد.

* انواع حسابداری از لحاظ نحوه انجام کار:

- ۱- ثبتی: به معنای برتری تک اسناد و مدارک شرکت می‌باشد که این روش در گذشته انجام می‌شد و امروزه از آن استفاده می‌شود.
- ۲- ترازنامه‌ای: به معنای برتری نمونه‌ای اسناد و مدارک شرکت می‌باشد که نتایج آن به کل شرکت بستگی دارد می‌شود.

* انواع حسابداری از لحاظ سایر موارد:

- ۱- حسابداری رعایت: در این نوع حسابداری به این مورد پرداخته می‌شود که قوانین و مقررات شرکت رعایت شده است یا خیر!؟
- ۲- حسابداری صورت‌های مالی: در این نوع حسابداری به این موضوع پرداخته می‌شود که صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری تعیین شده است یا خیر!؟

۳- حسابداری عملیاتی: در این نوع حسابداری، به سه مفهوم کارایی، اثربخشی و صرفه اقتصادی تأکید می‌شود.

۴- حسابداری مدیریت: در این نوع حسابداری، عملکرد مدیریت مورد بحث قرار می‌گیرد.

* انواع گزارشات حسابرس :

- ۱- اظهار نظر مقبول → در این نوع اظهار نظر به این نکته تصریح می شود که صورت های مالی تهیه کنندگان را حسابداری گفته شده است.
- ۲- موقوف → زمانی که گزارش صادر می شود محدودیت در دافعه رسیدگی وجود داشته باشد که می تواند بخشی از جانب صاحب کار یا سایر اشخاص باشد. در این نوع گزارش عبارت «به استثنای...» در ابتدای گزارش وجود دارد.
- ۳- مردود → زمانی که گزارش صادر می شود به صورت های مالی تهیه کنندگان اصول حسابداری گفته شده است. مثل استفاده از روش FIFO (در مواردی که در صورت
- ۴- عدم اظهار نظر → در این نوع اظهار نظر حسابرس به دلیل عدم وجود شواهد کافی اظهار نظری ارائه نمی کند.

* اجزای گزارش مقبول : (استاندارد)

- ۱- بند مقدمه → در این بند مسئولیت حسابرس و محدوده بصورت مجزا مشخص می شود؛ بدین صورت که مسئولیت تهیه صورت های مالی با هیئت مدیره و حسابرس تنها اظهار نظر ارائه می دهد. همچنین در این بند صورت های مالی مورد رسیدگی نیز گزارش می شود.
- ۲- بند حدود رسیدگی → در این بند به این نکته اشاره می شود که رسیدگی ها حسابرس بصورت نمونه ای بوده است و از نبود کفایت با اجمیت المحمندان منظمی می دهد.
- ۳- بند اظهار نظر → در این بند که با عبارت «به نظر این مؤسسه» آغاز می شود بر این نکته تأکید دارد که حسابرس نظر کارشناسانه اعلام کرده است.

* صورتهای مالی اساسی :

- ۱- ترازنامه
- ۲- صورت سود - زیان
- ۳- صورت سود و زیان جامع
- ۴- صورت جریان وجه نقد
- ۵- یادداشت های همراه صورتهای مالی

نکته - حسابرس باید هوکار حسابرسی را با تردید حرفه ای (ذهن پرسنگر) انجام دهد.

نکته - حسابرس باید در بررسی صورتهای مالی، طبق اصول پذیرفته شده حسابداری، کار مورد نظر را انجام دهد.

* مفهوم کنترل های داخلی :

عبارت است از حداقل کنترل های لازم هر چه رسد به اهداف مورد نظر شرکت.

طبق طبقه بندی کنترل های داخلی :

۱- کنترل های داخلی اداری : کنترل های هستند که بر سیستم حسابداری تأثیری ندارند.

۲- کنترل های داخلی حسابداری (مالی) : کنترل های هستند که بر سیستم حسابداری تأثیر دارند.

طبق طبقه بندی :

۱- کنترل های اولیه : عبارت است از حداقل کنترل های لازم هر چه نسبت تمام فعالیت ها. مثلاً استفاده از فاکتورهای فروش، از پیش شماره گذاری شده.

۲- کنترل های ثانویه (انضباطی) : کنترل های که هر چه حسن اجرای کنترل های اولیه بوجود می آید. مثال : تهیه صورت مغایرت بانکی، توزیع فیزی مستقل از نگهدارنده حساب.

طبق طبقه بندی :

۱- کنترل های تظلیک و مخالف : بدین معنی که فعالیت ها از ابتدا تا انتها توسط یک فرد انجام نشود.

۲- کنترل های حفاظتی : عبارت است از کنترل های لازم هر چه حفاظت از دارایی ها، اشیاء تحت پوشش فرکر دار دارایی ها.

۳- کنترل های سررسبی : حداقل کنترل های لازم هر چه حسن اجرای کنترل های ثانویه.

* ابزارها کسب شناخت از سیستم کنترل داخلی :

۱- پرسشنامه : در این روش، سؤالاتی از قبیل طریقی شده است یا می شود که جوابگوی آن (دسته «بله» یا «خیر» است. «بله» نشان دهنده نقطه قوت سیستم کنترل داخلی و «خیر» نشان دهنده نقطه ضعف سیستم کنترل داخلی است.

۲- شرح نوشته : در این روش، چرخه های عمده معاملات در مورد آنها، آنچه دیده می شود بصورت گزارش «طرح برگ انتقال» می باید.

۳- نمودار : به معنای استفاده از نمودارها برای هر یک از چرخه های عمده معاملات می باشد.

* استانداردها حسابرسی :

- ۱- عمومی : مخبرین استانداردها عمومی عبارتند از :
- الف : صلاحیت و آموزش کافی ← تحصیل حسابرسی دانشگاه
 ب : استقلال رأی : مستقل بودن
 ج : مراقبت حرفه‌ای ← باید تعقل بودن ، کار کردن

۲- اجرای عملیات : مخبرین این استانداردها عبارتند از :

- الف - برنامه ریزی و سرپرستی کافی
 ب - کسب شناخت از سیستم کنترل داخلی ← پرسشنامه - شرح نوشته - نمودار
 ج - کسب شواهد کافی و قابل اطمینان ← دیدن - پرسیدن

۳- گزارشگری : مخبرین این استانداردها عبارتند از :

- الف - آیا صورتهای مالی طبق اصول حسابداری تهیه شده است یا خیر ؟
 ب - عدم رعایت بینوازی
 ج - عدم انصاف کافی
 د - اجرای نظردر باره طریقت صورتهای مالی

* تکالیف سازمانی مؤسسه حسابرسی :

- ۱- شرکت : * امضای فرکر در حسابرسی * برقراری تماس با صاحب کار * بررسی کاربردهای سایر اعضا
 ۲- مدیران : * تعیین روشهای رسیدگی و حساب * تبادل نظر با اعضای تیم رسیدگی
 ۳- سرپرستان : * تعیین کاربندین حسابرسان ارشد ، کمک حسابرسان و حسابرسان
 * بررسی کاربردهای تکمیل شده کاربرسان ارشد ، کمک حسابرسان و حسابرسان
 * اطمینان از اجرای استانداردها اجرای عملیات
 ۴- حسابرس ارشد : * تعیین کاربندین کمک حسابرس و حسابرس
 * بررسی کاربردهای تکمیل شده توسط کمک حسابرسان و حسابرسان
 ۵- کمک حسابرس : * آموزش سطح کار به حسابرس - بررسی کاربردهای تکمیل شده کاربرسان

۶- حسابرس : حسابرسان اولین سهمی است که افراد پس از فراغ تحصیل از دانشگاه در رشته حسابداری و حسابرسی کسب می کنند .

* خطر حسابرسی (AR) Audit Risk :

بدین معنی است که حسابرس با بررسی ها خود، به ارائه آنچه نظر حرفه‌ای نامناسب در مورد ارائه صورتهای مالی برسد به عبارتی دیگر، صورتهای مالی، دارای اشیاء یا کیف با اهمیت است ولی حسابرس آن‌ها را نمی‌دهد.

اجزای خطر حسابرسی :

۱- خطر کنترل (CR) ← بدین معنی است که سیستم کنترل داخلی موجود در شرکت نتواند، کیف یا اشیاء با اهمیت در مانده یک حساب را کشف کند.

۲- خطر ذاتی (IR) ← بدین معنی است که حسابرس نتواند در عدم وجود سیستم کنترل داخلی، اشیاء یا کیف با اهمیت در مانده یک حساب را کشف کند.

۳- خطر عدم کشف (DR) ← بدین معنی است که روشهای مورد استفاده حسابرس نتواند اشیاء یا کیف با اهمیت در مانده یک حساب را کشف کند.

نکته - خطر ذاتی و خطر کنترل ناشی از محیط صاحب کار و خطر عدم کشف ناشی از روشهای مورد استفاده حسابرس می‌باشد.

نکته - بدین اجزای خطر حسابرسی و خطر حسابرسی رابطه زیر برقرار است :

$$AR = CR \times IR \times DR$$

مثال - در صورتی که ریسک ذاتی ۱۰٪، ریسک کنترل ۲۰٪ و ریسک عدم کشف ۵۰٪ باشد، خطر حسابرسی چقدر است؟

$$AR = CR \times IR \times DR$$

$$= 1\% = 0.1 = 0.2 \times 0.1 \times 0.5 = 0.02 \times 0.1 \times 0.5 = 0.001 = 0.1\%$$

مثال - در صورتی که خطر عدم کشف ۳٪، خطر ذاتی ۹٪ و خطر حسابرسی ۴۰٪ باشد، آنگاه خطر کنترل چقدر است؟

$$AR = CR \times IR \times DR$$

$$0.4 = CR \times 0.09 \times 0.03 \Rightarrow CR = \frac{0.4}{0.09 \times 0.03}$$

$$\Rightarrow CR = \frac{0.4}{0.0027} = 148.148 = 14814.8\%$$

(*) جدول ارزشیابی حسابرس بر اساس سطح اهمیت :

شرح	سطح اهمیت		
	بی اهمیت	با اهمیت	اساسی
۱- محدودیت در دامنه رسیدگی	مقبول	مشروط	عدم انطباق
۲- عدم توافقی (عدم رعایت استانداردهای حسابرسی)	مقبول	مشروط	مردود
۳- ابهام	مقبول	مشروط <small>اگر اوضاع تسویه مقبول باشد توضیحی اگر اوضاع تسویه مردود</small>	عدم انطباق

محدودیت در دامنه رسیدگی
 ۱- تکمیل از جانب صاحبکار
 ۲- از جانب سایر مشران

(*) روشهای کسب شواهد حسابرسی :

- ۱- پرسش و جواب : یعنی پرسیدن از افراد مطلع داخل یا خارج شرکت .
- ۲- مشاهده عینی : دیدن اسناد و مدارک مالکیت توسط شخص حسابرس .
- ۳- روشهای کلیلی : استفاده از نسبت ها و درصدها توسط حسابرس .
- ۴- ارسال بایگیمه ؛ مانند بانک - وکیل حقوقی شرکت - مدیریت - حسابهای پرداختی - حسابهای دریافتی
 له بایگیمه مثبت ← در این نوع بایگیمه در صورت شخص ثالث باید جواب بدهد . (قابلیت انقضای بالاتری دارد) .
 له بایگیمه منفی ← در این نوع بایگیمه در صورت مغایرت مبلغ ارسالی حسابرس ، توسط شخص ثالث یا منبع داده می شود .
 له ترکیبی ← استفاده از هر دو نوع بایگیمه .
- ۵- محاسبات مستقل توسط حسابرس ؛ در این مورد حسابرس ، شخصاً به بررسی مولد ثبت شده در صورت های مالی می پردازد .